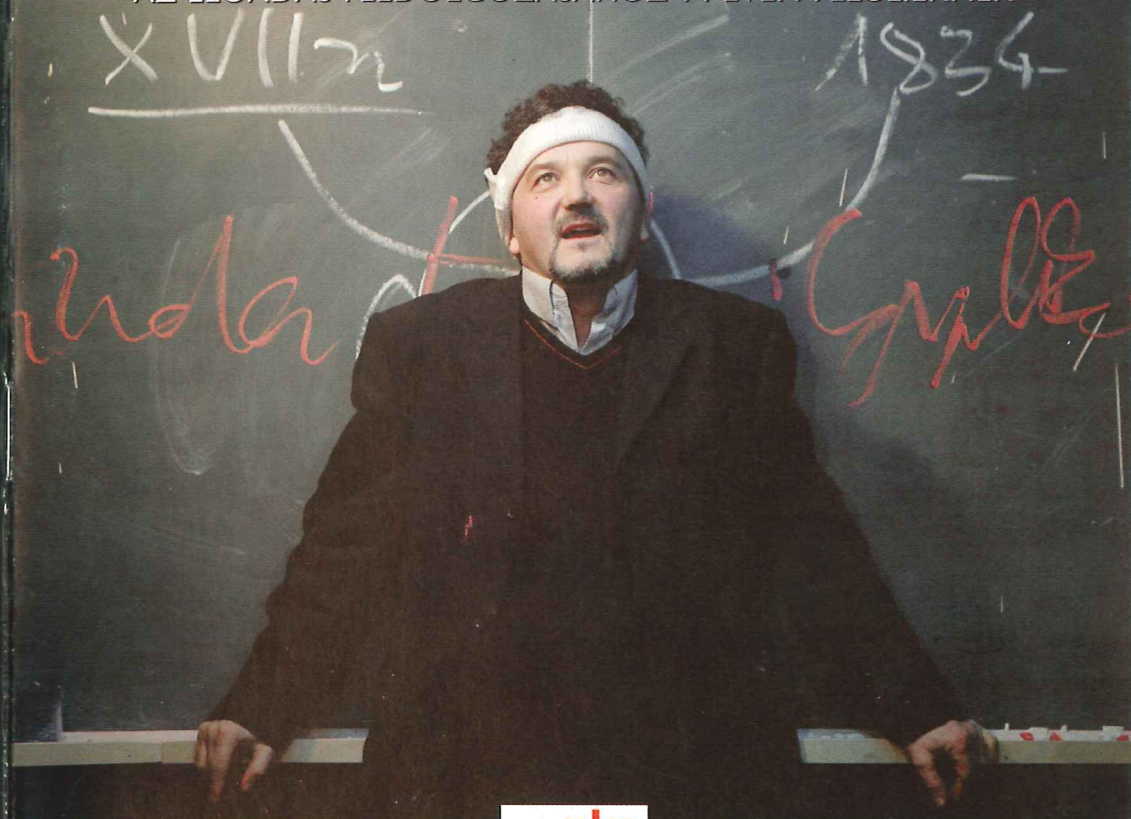

K L A M M H Á B O R Ú J A K A L A U Z

AZ ELŐADÁS FELDOLGOZÁSÁHOZ 14 ÉVEN FELÜLIEKNEK

Kai Hensel
KLAMM HÁBORÚJA

fordította: Kovács Kristóf

Klamm tanár Scherer Péter m.v.

Dramaturg: Kovács Kristóf

A rendező munkatársa: Hajsz Andrea

RENDEZŐ: NOVÁK JÁNOS

BEVEZETŐ

A Klamm háborúja a Németországban egyre népszerűbb osztályterem-színház első magyarországi adaptációja. A kamaszoknak szóló új színházi műfaj az osztálytermekben szembesíti a diákokat azokkal a problémákkal, melyekkel a mindennapi iskolai élet során találkoznak. A darab sajátos dialógusa, melyben Klamm mondataira minden alkalommal a diákok némasága felel - akár a görög sorstragédiák - a főhős bukásával végződik. Érzünk-e katarzist, vagy bármilyen elégtételt Klamm furcsa bocsánatkérését hallva? Vagy elnyeri-e, akár a legcsekélyebb mértékben is csodálatunkat riasztó őszintesége? Tanárként és diákként, közösen beszélgetve lehetőségünk nyílhat arra, hogy jobban megértsük a másik oldal érveit és érzéseit, illetve hogy tisztábban lássuk saját helyzetünket. Kalauzunk a darabból vett idézetek segítségével próbálja körbejárni ezt a témát.

Jó szórakozást, őszinte beszélgetéseket kívánnak

a Szerkesztők

A RENDEZŐ, A SZÍNÉSZ, A DIÁK, A TANÁR, A PSZICHOLÓGUS SZEMÉVEL...

Novák János rendező

Magyarországon is egyre több pedagógus és színházi szakember ismeri fel, hogy a színművészet segítségével eleddig tabunak számító témák is sikeresen feldolgozhatóvá válnak a tizenévesek számára. Azért fontos ez a tendencia, mert kizárólag a felnőttek, a pedagógusok és a szülők közreműködésével terjedhet el nálunk is az a Nyugat-Európában ma már általánosan elfogadott felfogás, mely szerint a jól működő társadalmi kommunikáció előfeltétele, hogy kényes témákról a fiatalabbak és az idősebbek is megtanuljanak emberi módon véleményt cserélni. Olyan nehéz, konfliktust gerjesztő szociális jelenségek megoldásához, mint a rasszizmus, az alkoholizmus, a drogok, a szegénység, a hajléktalanság, vagy akár a mentális problémákkal küszködő emberek jobb megértése, hozzásegítheti társadalmunkat a jobb kommunikáció. Az ehhez szükséges készségek elsajátításához hatásosan járulhat hozzá a problémákkal bátran szembe néző ifjúsági színházi előadás.

Scherer Péter színész

„Jófajta izgalommal készülök a darab első iskolai bemutatkozására. Biztosra veszem, hogy kap majd valami gellert a diákoktól” – mondja a főszereplő. A klasszikus színész-közönség viszony eleve megbomlik a játék – és a nézőtér összeolvadásával. A tantermi közeg azonban, amelyben – ellentétben a színházzal – a nézők érezhetik otthon magukat, még inkább olyan megnyilvánulásokat válthat ki a tanulókból, melyek a „vendégül látott” színész spontaneitását, improvizációs képességeit teszik próbára. Scherer a felnőttek reakcióit is kíváncsian várja: elég bátrak lesznek-e egy tanár összeroppanásáról szóló előadást beengedni az iskolába.

Diákok a www.klamm.blog.hu-ról

Szandi [Látogató]

hello mindenki! én tegnap láttam a darabot és fergeteges volt igaz volt már részem ilyen féle színházba de ez vitt mindent. azt hiszem nem tudom szavakba önteni amit érzek és gondollok nem tudom rendezni a fejembe a dolgokat. hát nagyon jól éreztem magam szeretném ha lehetne részem még ilyenbe

2008.10.17. @ 18:58

„én” [Látogató]

Elképesztő jó volt!!!!!!! Az eleje elég rémisztő volt amikor elkezdett „Klamm” kiabálni.....de így hitelesebb volt. Tetszetek a komikus részek és hogy a darab után megbeszéltük a mű fontosságát!!

2008.05.22. @ 17:54

Magyar Eszter alias Kinga:)) [Látogató]

Hát én most láttam az előadást szóval még friss az élmény és el kell mondjam nekem nagyon tetszett amit Pepe művelt!) Igaz nem nagyon volt fogalmunk róla, hogy mi is lesz az előadáson, mert nem mondtak semmit róla:) És eléggé meglepődtünk mikor nagy hévvel betoppant Pepe és ledobta a naplót:) Nagyon igényes előadás volt! És ahhoz képest, hogy dráma volt elég jól végigkuncogtuk az egészet, hát ugye a helyzetkomikumoknak köszönhetően:) A betört fejes vérrel írkálós rész egy kicsit elvont volt, de ennek ellenére nagyon élveztem, igaz kicsit fura is volt, mert mi is szereplők voltunk a darabban és nem nagyon szólunk semmit, mert nem tudtuk, hogy most kell-e vagy sem:) de azért néhány beszólást etettek páran:) Néhányszor el is felejtettem, hogy ez egy előadás:) olyan érzésem támadt olyankor, mintha új tanárt kaptunk volna és ez az első óránk:)

2008.05.21. @ 15:19

talybloody [Látogató]

Én kb. 1 órája láttam a darabot, nagyon nagyon tetszett, telejsen bele tudtam magam élni, sőt úgy képzeltem el mintha én is az osztály tanulója lettem volna, igaz evvel talán mindenki így van. Még nem volt ilyen színdarabban részem, de fergeteges volt, egyszerűen azt hiszem le sem tudom írni mennyire tetszett. Remélem másokat is épp olyannyira megfogta ez az előadás, mint engem... a tanár diák kapcsolatot meg lehetne még boncolgatni... igazából úgy érzem erre megoldás nincs... Köszönöm hogy láthattam a darabot! :)

2008.05.21. @ 14:51

tünc [Látogató]

A csótányos részt sajnos elképzeltem.: S Azonban remek előadás volt, nagyon tetszett! És nem csak azért, mert elmaradt 2 óránk.: P Szívesen megnézném máskor is!

2008.04.27. @ 08:53

Balogh Zoli [bazooka] [Látogató]

Sziasztok!

Nekem is nagyon teteszett a darab, igaz kicsit megkésve írok)
A darab szerintem az igazi tanár-diák viszonyt élezi ki, néhol eltúlozva, néhol teljesen találva éreztem a tanárt és a diákságot is. A tanár viszont szerintem egy torzult elme lehetett „alapból” is, viszont, hogy ez felszínre került, annak volt egy kiváltó oka is. Kicsit fura volt a műben, hogy nem tudtam/(tuk), hogy néha kell-e reagálnunk 1-2 dologra, ténylegesen kell-e, írjunk-e a dolgozatra. Ezek mind közönségfüggők szerintem, mi ahogy észrevettem, nem írtunk semmit, kíváncsi lennék, hogy volt-e már vki, aki írt-e a dolgozatra előadás közben. Csak így tovább, örülök, hogy láthattam a darabot, különösképpen, hogy iskolapadból. (ui.: mi a baja a diavetítőnek?)

2008.04.10. @ 23:28

B. TANÁRNŐ A WWW.KLAMM.BLOG.HU-RÓL

Ami igazán megmozgatja az embert ebben a darabban, az a tükör. Óhatatlanul elkezdtem hasonlítani a megjelenő karakterekhez először csak kollégáimat, majd önmagam is. Úristen, én is ilyen vagyok? Én is gyilkos vagyok? Hiszen minden tanár gyilkos?! És talán, ha a szó szoros értelmében nem is, de biztosan követünk el akaratunkon kívül is olyan hibákat, amivel „megölünk” egy-egy kis darabot a ránk bízott gyerekekből. Elgondolkodtam, vajon én mit csinálok rosszul. Hogyan kell folytassam a munkám úgy, hogy a lehető legkevesebb kárt okozzam? Próbálok minél többet beszélgetni a diákokkal, s nem elsősorban a szakmáról. Róluk, rólunk, emberekről. Ez talán segíti a jobb megértést, s ha a kialakult kommunikációban mindenki számára ugyanazt jelenti egy adott szó, talán elkerülhetőek lesznek a félreértések. S így talán nem leszek „sorozatgyilkos”.

Ami biztos, hogy a színháznak ez a formája lényegesen közelebb hozza hozzánk a problémákat, nehezebb távolságot tartani a darab és a valóság között. Önkéntelenül is részesévé leszünk a történeteknek. Nagyon sok ilyen és ehhez hasonló, a diákokkal közösen átélt élményre lenne szükség. Segítene, hogy könnyebben észrevegyük saját hibáinkat, és ezzel párhuzamosan meglássuk a gyerekekben az értékeket.

E. TÓBIÁS SÁRA, PSZICHOLÓGUS

„Tanár vagyok, tanítás a feladatom!”

Milyen a jó tanár? Aki mindig a diákok kedvében jár és mindenkinek jó jegyet ad? Vagy aki megköveteli a teljesítményt, a tudást és a fegyelmet? Hol van az arany középut? Klamm hű maradt elveihez és bár tudta, hogy diákja érettségije az ő értékelésén múlik, nem javított a dolgozat osztályzatán. A diák megbukott és emiatt öngyilkosságot követett el. Mire hívja fel figyelmünket Klamm tanár úr története?

A kapcsolat értéke

Ha a diák nem lesz öngyilkos, hanem elmegy a pótvizsgára és jobban felkészül a tanár elvárásának megfelelően, nincs meghasonlás, nincs dilemma, nincs történet. Valami azonban történik, valami, ami felhívja a figyelmet arra, ami mindennél fontosabb, és Klamm nem érti, mi az? A tanár feladata, hogy tudást adjon át, azonban ennek egyik kulcsa a kapcsolat a diákkal. Ha a diák szereti tanárát, szívesebben készül az órájára, akkor is, ha a tárgyat kevésbé kedveli. A tudásvágy, a teljesítmény, a motiváltság érzelmi élményekben gyökerezik. A tanulási kudarcok oka sokszor magánéleti konfliktus, önértékelési probléma vagy teljesítményszorongás lehet, és persze vannak jobb és rosszabb képességű diákok. Az otthon támasztott elvárásoknak mennyire tud megfelelni a diák? Esetleg családi krízishelyzetet kell átvészelnie? Vagy egyszerűen csak úgy érzi, nem tud megfelelni a tanár elvárásainak? A gyerekek nehezebben tudnak segítséget kérni, sokszor későn derül ki, hogy komoly nehézségekkel küzdenek. Klamm nem volt kíváncsi a miértekre, a kapcsolat fontosságát veszíti szem elől.

A nevelés kulcsdimenziói a támogatás és a kontroll, vagyis az érzelmi kapcsolat és a szabályok. Ranschburg Jenő tipológiája szerint meleg és hideg korlátozó, illetve meleg és hideg engedékeny nevelői attitűdöket különböztethetünk meg. A legideálisabb, amikor a kapcsolat és a

szabály dimenzió kölcsönös erősséggel érvényesül, ez biztosítja a diák számára a biztonságot, illetve a határok kijelölését. Így képes saját határainak keresése közben rátalálni azokra a személyközi kapcsolati sávokra, ami az ő kibontakozását is szolgálja, de nem sérti a másik énhatárait sem.

Pygmalion

Sokszor nem is sejtjük, milyen hatással vannak a fontos felnőttek, szülők és nevelők a gyerekekre. A tanár beállítódása diákjaival szemben, legyen az pozitív vagy negatív, önbeteljesítő jóslatként hat rájuk. Ez a Pygmalion-effektus törvénye, amelyet szociálpszichológiai kísérletek is igazolnak. Ha a tanár hisz tanítványában, a diák szinte megtáltosodik, ha viszont eleve nem sokat vár tőle, minősítő és elutasító vele, öntudatlanul ennek megfelelően kezd viselkedni. Magatartása és teljesítménye visszaigazolja a tanár hozzáállását. A gyerekek is azt hiszik el magukról, amit a felnőtt meglát bennük. Amit a szülő nem adott meg a gyermekének, ahhoz a tanár vagy nevelő hozzátehet, és el is vehet belőle. Nagy tehát a tanár felelőssége. Olyan tükröt tart diákjai számára, ami egy életre meghatározó lehet számukra.

Autokrata nevelői stílus

Mérei Ferenc, Kurt Lewin amerikai szociálpszichológus kutatásait folytatva a nevelői stílusok hatását vizsgálta. Háromféle tanári stílust különböztetett meg, amelyek közül az autokrata stílus archetípusát láthatjuk Klamm figurájában. Kritikai hangvételű megjegyzések hangzanak el, bántó, minősítő tanári kommunikáció szem- és fültanúi lehetünk, egyoldalú szabályok érvényesülnek az osztályban, amit Klamm rákényszerít diákjaira. Ilyen nevelői légkörben a diákok szoronganak vagy lázadni kezdenek. Kísérletileg visszaigazolt tény, hogy nő az agresszív megnyilvánulások mértéke a társak között, illetve a tanárokkal szemben. Az agresszió önpusztító formája Sacha öngyilkosságában jelenik meg. Az osztály néma ellenállása közvetett agresszióknak minősül, amely nem

direkt úton érvényesül. Az osztály egységes ellenállásában megjelenik egy érdekes árnyalat. Levélben követelik, hogy Klamm kérjen tőlük bocsánatot, némasággal bojkottálják az órát, de megérezzük ebben a támogatást, az együttérzést. Klamm úgy fogalmaz: szinte barátok közé érkezik, amikor ebbe az osztályba lép. Így tud kibontakozni önvallomása, belső vívódása az osztály előtt.

Teljesítmény vagy személyiség?

Az is elgondolkodtató, hogy az iskolában milyen hangsúlya van a nevelésnek és az oktatásnak? A tudás vagy a személyes kompetenciák, az életképességek megszerzése a fontosabb? Klamm a tudásban hisz, és manapság is a teljesítmény jelenti az érvényesülés kulcsát. Ebben a történetben ez okozza Klamm tragédiáját. Ha tudja, mi áll diákja történetének hátterében, és kiderül, miért van ekkora jelentősége egy elégtelen osztályzatnak, talán dönthetett volna másképpen. Valami fontosat nem tudott diákjáról, pedig kedvelte. Mi veszett el kettejük között?

Tanár-diák konfliktus

Klamm tragédiája megindító, érezzük, hogy Klamm belső vívódásai ellenére sem képes a szempontváltásra, nem képes átértékelni korábbi elveit. Mások kicsinységét igazolva próbál mentséget találni saját hibáira: Kollégáiról, az iskola diákjairól pletykál, megmutatja az osztálynak feljegyzéseit, amiket másokról készített. Az örület szélére kerül, öngyilkossága elkerülhetetlen zárása belső drámájának.

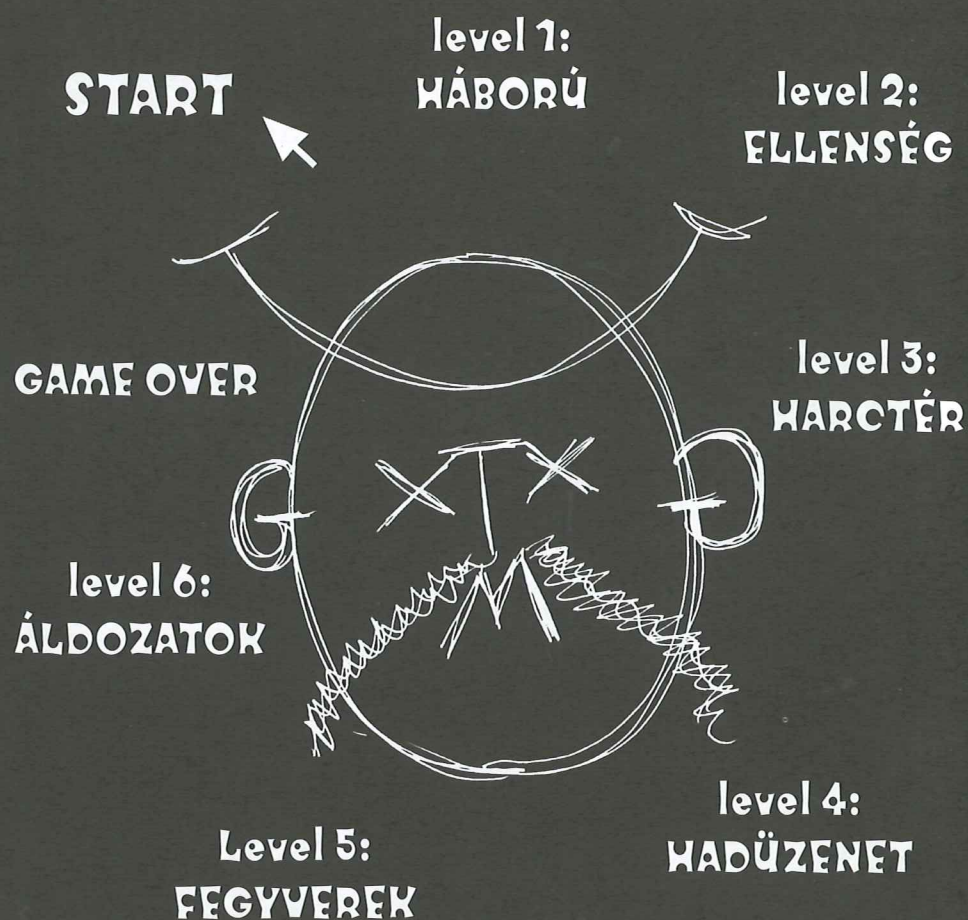
Klamm története kapcsán elgondolkodhatunk azon, milyen okai lehetnek a tanár-diák konfliktusoknak, mit tehet a diák és mit tehet a tanár a kapcsolat javítása érdekében? Mi lehet az oka a tisztázó helyzetek kerülésének? Milyen érzéseket nehéz megfogalmazni és miért? Hol találkozom az élet más területén hasonló konfliktusokkal és mi lehet az oka annak, ha ismétlődni látom különböző helyzetekben?

A tanár-diák konfliktus alapja a hierarchikus kapcsolat, ahol a tanár fölérendelt, a diák alárendelt pozícióba kerül. Azokban a szituációkban, ahol státuszkülönbség érvényesül, tudattalanul a szülő-gyerek kapcsolat mintái jelennek meg és forgatókönyvszerűen újraismétlik önmagukat. Ez sokszor alapdinamikája lehet a kapcsolati konfliktusnak. A partnerség és a kölcsönösség, a tisztázó beszélgetések, a közös szabályok megalapozása újrastrukturálhatja a rosszul működő mintázatokat.

K L A M M

H Á B O R Ú J A

KARAKTERLAP

Építsd fel a karaktert, ehhez töltsd ki
a következő adatokat és válaszolj a kérdésekre!

NÉV: Klamm

NEM:

KOR:

FOGLALKOZÁS:

SZAKÉRTELEM:

FELSZERELÉSEK:

ANYAGI JAVAK:

PRIVÁT:

„Kinek jut majd eszébe, hogy utánam nézzon, ez jutott az eszembe. Erkner igazgató úrnak biztosan nem, hiszen maga is beteg, megvannak a maga problémái, a kollégáknak meg aztán végképp nem, na és a diákjaimnak? Azok csak örülnek, hogy lett egy lyukasórájuk.”

Gyűjts Klammra jellemző érzelmeket, hangulatokat!

Hogyan él Klamm?

Kik veszik körül?

Milyen kapcsolatban van az emberekkel?

SZAKMA:

„Mint fiatalember, el sem tudtam képzelni, micsoda élete lehet egy tanárnak. Azt képzeltem, hogy egy tanár, az sose alszik, nem eszik, nem iszik, csak ül és dolgozatokat javít és osztályoz. Ma már tudom, hogy a

tanárok is emberek, megvannak a maguk hibái, apróbb gyengeségeik, épp úgy, mint maguknak. Ámbár egy tanár természetesen nemigen tud másként tenni, mint ahogy tennie kell, értékelnie a teljesítményt, figyelembe vennie, hogy milyen körülmények között jött létre, és azzal annyi, slusszpassz."

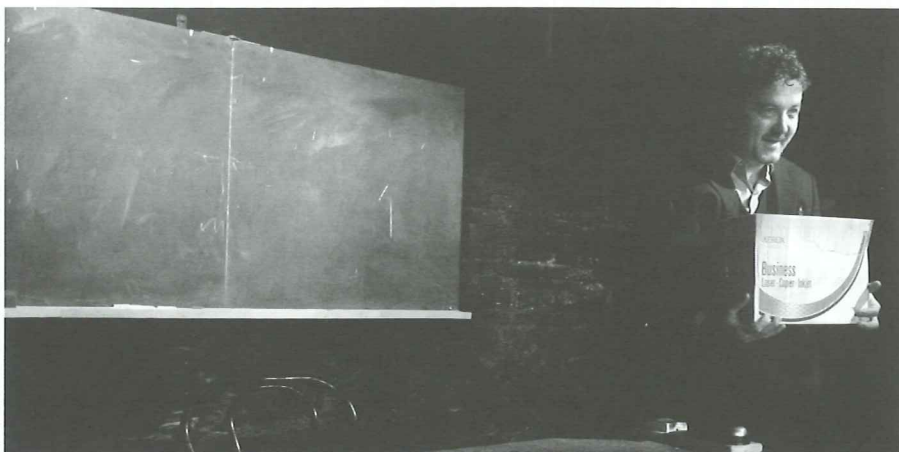
Egyetértetek Klamm tanár definíciójával?
Szerintetek mi egy tanár feladata?

START - „Jó reggelt. Köszönöm, nem kell viszonzniuk."

Mielőtt elindulnánk, olvasd el ezt a szöveget:

„Egyszer csak előbújik valahonnét egy csótány, a vér szaga hívhatta oda. Sicc onnét, mondom neki, ez az én vérem, és egyébként is, szükségem van rá, ezzel írok. Csakhogy hiába kergetem el, megint csak vissza-ólálkodik, hallom, ahogy szürcsölgeti a véremet. Megpróbálom elfogni, meglóg, de aztán csak az ujjaim közé szoríthatom, szétmorzsolni azonban nem bírom, ahhoz túl kemény a páncélja. Államat a padlóra fektetem, kinyújtom a nyelvem. Az meg, amilyen ostoba, szépen belesétál a csapdába. Most már csak szét kell rágnom, és lenyelnem."

Szerinted mit/kit jelképez, mit szimbolizál a csótány?

JÁTÉKINDÍTÁS

LEVEL 1. - HÁBORÚ

HARCRA FEL!

„Háborút akarnak? Én már harmincadik éve háborúzok, és a helyzet évről évre romlik..."

Az iskola kényszer. Mindig is az volt, és mindörökre az is marad, és tanár és diák egyaránt éppen ennek a kényszernek köszönheti, hogy egyáltalán létezik...

Az igazi tanárnak, ha adni is akar valamit a diákjainak, formálnia, alakítania is kell őket, márpedig a diákok nem hagyják magukat csak úgy formálni és alakítani, még egy mintadiák sem és ha mégis, akkor a tanár, kérem, már eleve vesztes helyzetben van, mert akkor a diák határozza meg a további játékszabályokat."

Mit gondolsz arról, ahogy Klamm az iskolai mindennapokat és tanár-diák viszonyt látja?

Szerinted is szükségszerűen ennyire meghatározottak a szerepek?

Alakulhat-e másképp a „frontvonal”?

LEVEL 2. - ELLENSÉG

LÁSSUK, KIVEL ÁLLUNK SZEMBEN!

1. IGAZGATÓ

„Tudják, hogy úgy igazában mi az igazság? És hogy úgy istenigazában mi az én bajom? Hát az, hogy én vagyok az egyetlen, aki egyáltalán mond még valamit. A többiek nem mernek, a többiek ott vannak Erkner igazgató úr fenekében. Ami itt folyik, az kész diktatúra, de olyan, hogy azt elképzelni se tudják!"

2. TANÁROK

„Mert Köller kolléga úr meg a haverjai hasist szívnek!”

„Mert Géczi Krisztián, 7.b osztályos tanuló kúrja a biosztanárnőjét!”

„Wellerdiek tanár úr tornaóra után sosem használja a mosdót.”

„Az elromlott diavetítőt belöki a szekrényébe. Na, ki lehet ez? Nógrádi tanárnő, ő bizony.”

3. DIÁKOK

„A tanárok nem nyerhetik meg a háborút. A háborút a pattanásos képű, pubertáló testű barbárok ellen. A fegyvereik kicsorbulnak, maguk a tanárok belefáradnak, megöregednek, az ellenség pedig minden egyes tanévvel bőséges utánpótláshoz jut.”

4. A VILÁG

„Értjük? Á, dehogy értjük. Nem értünk egy francot se, mert ostobák vagyunk, ugyebár, ahányan csak vagyunk. Tíz év múlva úgyis munkanélküliek lesznek, mind egy szálig. Tíz év múlva már ez a gimnázium se lesz meg, aggokháza lesz a helyén, vagy kupi, vagy mindkettő egyszerre. Mert akkor már tudás se lesz. Semmi, amit egy tanárnak kéne elmagyaráznia a diákjainak. Csak infó lesz, ilyen kis tarka pontocskák, amik felzabálják az ember agyát, és nem marad más utánuk, csak a semmibe vigyorgó hülyeség. Tíz év múlva minek még iskola? Az érettségit az orvos adja receptre, egyetemre csak a tökhülyék mennek, a számológépek előtt meg a tízéves kölykök ülnek, és irányítják a világot.”

Hogyan tudnátok pontosan megfogalmazni Klamm viszonyát a tanárokkal és a diákokkal? Van-e különbség a kettő között?

Hogyan látja Klamm a világot és a saját helyzetét benne?

Miért ellensége mindenki?

Van-e szerintetek olyan ember, vagy a világnak olyan része, aki nem ellenség Klamm szemében?

LEVEL 3. - HARCTÉR

TEREPASZTAL

Rajzoljátok meg az iskola alapterületét, jelöljétek be a tanárok és a diákok szempontjából fontos stratégiai pontokat.

„Belépek a kapun. És néhány diákom ahhoz sem veszi magának a fáradságot, hogy köszönjön. Egyszerűen elfördítják a fejüket, úgy tesznek, mintha észre se vettek volna. Na jó, akkor én is úgy teszek, mintha észre se vettem volna őket. Átmegyek az udvaron, és hallom, hogy fentről valaki a nevemen szólít. Felnézek, és meglátok két nyolcadikost a fán. A nyakukba kötelet csavartak, és pimaszul a képembe röhögnek.”

„Belépek a tanáriba. Ez ugyebár semleges terület, tehát udvariasan köszönök a kollégáknak. Ahogy azonban visszaülök a helyemre, a kollégák odébbhúzódnak. Nem nagyon, épp csak egy kicsit, mintha bűdös volnék, vagy valami fertőző nyavalyám volna. Én ezen csak nevetek magamban, és mindenesetre utánuk húzódok én is. Én is csak épp, hogy, mintha csak véletlenül tenném. És tudják, mi a legmurisabb? Hogy közben beszélgetnek tovább, mintha mi sem történt volna... ide-oda húzódkodunk... és a végén ott marad az egész asztal, egyedül nekem.”

„Önök belépnek az osztályterembe, és az elutasítás jéghideg szele csapja arcul önöket. Ott állnak szemközt a diákokkal, megpróbálják megkezdni az órát, csakhogy a diákoknak semmi kedvük hozzá, újra és újra az órájukra pillantanak, számolják a percek, és amikor megszólal a csengő, az osztály fellélegzik, önök pedig elmentükben még hallhatják, ahogy a diákok felnevetnek, beszélgetésbe elegyednek, igen, valósággal életre kelnek. Ismerik ezt az érzést? Nem? Hát csak nézzenek egyszer be az én órámra, majd meglátják, milyen az, amikor a gyűlölettel áll szemközt a tanár!”

Milyen más fontos helyszínek vannak még egy iskolában?

Miért érzi Klamm úgy, hogy mindenhol támadják?

Van-e olyan hely az iskolában vagy az iskolán kívül, ahol Klamm biztonságban érezheti magát?

LEVEL 4. - HADÜZENET

**Casus belli - mi is a probléma tulajdonképpen?
Írjátok meg az osztály levelét Klamm tanár úrhoz!**

„Sascha az egyik diákom volt, ez bizony igaz. Német intenzív, egy évvel maguk fölött, az érettségi évében. És rossz tanuló! Schiller szabadságfogalmáról semmit sem tudott, abszolúte semmit! És mégis, az utolsó félévben hármast kapott tőlem. Elismerésként adtam, elismeréséül az áldozatos, ámbár teljesen hiábavaló fáradozásaiért. De hát meg kellett alkudnom magammal! Tulajdonképpen eredetileg kettest akartam adni neki, hiába tudtam, és hiába mondták a kollégák is, hogy legalább négyest kellene kapnia ahhoz, hogy egyáltalán érettségizhessen. Nem volt könnyű döntés.”

Szerintetek ki a felelős Sascha haláláért?

LEVEL 5. - FEGYVEREK

**Válassz fegyvernemet!
Lássuk, kinek mekkora ereje és mennyi tartaléka van.**

TÖLTÉNYEK:

„Nos nézzük a szenvedélyt, az érzelmi töltést, de a gyengeség jeleit is Faust önvallomásában.”

Hogyan értelmezhetjük ezt a mondatot a fegyverkezés szempontjából?

1. DIÁK TANÁR ELLEN

„Lehet, hogy csak egy kicsit ki akarják ereszteni a gőzt, és azt gondolják,

hogy én vagyok erre a legalkalmasabb szelep. Van maguknak fogalmuk arról, hányezer eurót költ ez az iskola évente csak a törött ablakok beüvegezésére? És akkor ott vannak még a megrongált asztalok, padok, felgyújtott kukák, a szétvert csaptelepek.”

„Vagy talán azt hiszik, nem tudom, mit akarnak? Hogy néhányan még a szüleiket is elküldték Doktor Erkner igazgató úrhoz, hogy másik tanárt szeretnének, egy fiatalabb kollégát, akiből egyre több mászkál ebben az iskolában?”

Gyűjtsétek össze, hogy milyen más fegyverei lehetnek még egy diáknak?

2. TANÁR DIÁK ELLEN

„Ki kellett bérelnem egy második pincehelyiséget is. Ha az ember évente előlről kell, hogy kezdje - hogy minden tanárnak egy dosszié, és minden diáknak egy füzet - akkor bizony összegyűlik az évek során egy kis ez-az. Képzeltetik.”

„Na, itt van valami magáról, Zita: „jelentéktelen kislányka, beszéd közben csöpög a nyála, de egyébként sem lesz majd könnyű dolga az életben.” Ezt még az ötödikben írtam. Időközben keményem dolgozott önmagán, és ennek meg is lett a látszatja. Mark: „a negyedik óra után sikert ért el Melanie-nál. Csókolózáskor lábujjhegyre áll, és közben izzad.” Ez nem is volt olyan régen.”

„Értékelem és tiszteletben tartom az erkölcsi elszántságukat. És éppen ezért hajlandó vagyok csökkenteni a hátralévő félév követelményszintjét, úgy hogy mindnyájan képesek legyenek tisztességgel helytállni. Legalább hármásra. Na jó, négyesre.”

„Ha el akarják kerülni, hogy a ténykedésüket nyilvánosságra hozzam, hogy mindnyájan repüljenek ebből az iskolából, érettségi nélkül - akkor legyenek szívesek maguk bocsánatot kérni tőlem.”

Mikor milyen fegyvert használ Klamm? Soroljátok be, nevezzétek el az egyes részeket. Milyen más fegyverei lehetnek még egy tanárnak?

3. DIÁK DIÁK ELLEN

„Egyesegyedül maguk látnak valamiféle összefüggést az általam adott osztályzat és a bekövetkezett tragédia között, senki más. Pedig vannak ám egyéb tényezők is, többek között éppen a diákok egymással szembeni magatartása, viszonyai, ellenségeskedései, szóval csupa olyasmi, amin egy szép napon maguknak is el kell gondolkozniuk.”

Szerintetek van-e igazság abban, amit Klamm mond?

Hogyan tudnak a diákok egymás ellen harcolni?

Mennyire számít az, hogy milyen egy osztályban a hangulat?

Befolyásol-e az, hogy hogyan viselkednek velem az osztálytársaim?

LEVEL 6. - ÁLDOZATOK

Ha kilőttük az összes töltenyt, nézzünk körbe a harctéren...

ÉLETEK:

SASCHA: O

ZITA:

MARK:

KLAMM:

ÉS TE?:

„Johanna? Na, maga aztán nem számít, kap egy hármast, és álmodozzon szépen tovább. Értik már? A kezemben vannak, valamennyien!”

„Mark? Ami azt illeti, ez semmi. Ostobaság, hadova! Maga egy nulla, Mark, egy abszolút nulla, azt is kap a dolgozatára, nullát!”

Szerintetek egy formális viszonyban (mint például tanár-diák viszony), hol van lehetőség megbántani egymást?

Hogy előzhető meg, hogy ne alakuljon ki ilyen kapcsolat és kommunikáció tanár és diák közt?

„Persze az is lehet, hogy egyáltalán nem is így van. Lehet, hogy kezdenék valamit az életemmel. Lehet, hogy én, az én helyemen, még éppenséggel tehetnék is valamit, hogy ne rohadjon szét ennyire minden. Hogy ne kelljen tehetetlenül végignéznem, ahogy minden szétrohad. Csak hát a túlélési kényszer, így vagyok képes rá. Akkor nem olyan szar az egész, ugyebár. Hálát kell adni minden egyes napért, amit valahogy sikerül túlélni.”

Lehet-e valaki egyszerre gyilkos és áldozat?

Mi történik, ha visszapattan a kilőtt golyó?

GAME OVER

„Én... Szeretnék maguknak mondani valamit. Nemsokára egy éve lesz, hogy összekerültünk. Bár persze már az alsóbb évfolyamokban is ismertük egymást, szóval, ahogy mondani szokás, régi barátok vagyunk mi már. Mindegyiküknek ismerős az arca. Hiszen hosszú időt töltöttünk el együtt, ezek között a falak között. Számomra ezek épp olyan évek voltak, mint a többi, de a maguknak talán fontosabb, talán épp a legfontosabb szakasza volt az életüknek. Higgyék el nekem, nincs két egyforma osztály, nincs két egyforma diák. Ám mindegyikük rászolgált arra, hogy a tanára tisztelje, és... na igen, szeresse. Én mindent megtettem azért, hogy ez így legyen.

Hamarosan vége ennek a tanévnek is. Maguk gyerekként érkeztek ide, és felnőttként távoznak innen. És mindegyikükben ott van egy darabka belőlem is, és ez a darabka együtt megy tovább magukkal, ki a széles nagyvilágba. Higgyenek nekem: ezek az igazi boldogság pillanatai. Ezekben a pillanatokban mélységes elégedettséget érzünk, és éppen ezért mondhatom, hogy a tanáré a legnagyobb hivatás a világon. Legalábbis én elképzelni se tudnék magamnak mást. Természetesen látjuk azt is, ami még nem tökéletes, amin még akad javítanivalónk, az ember szeretne még egy évet hozzátenni, aztán még egyet - csak hogy ez lehetetlenség. A diák nem a tanára tulajdona! És azt hiszem, jó, hogy ez így van.

Az utolsó óra - legyen a karácsony, a vakáció, vagy épp egy hosszabb betegszabadság előtti - mindig különleges kell, hogy legyen. Hát nekem van egy kis ötletem. Browning. Kilenc milliméteres, tizenhárom golyó a tárbán.

És ha megadtam volna neki a kettést? Ha letehetne volna az érettségét, és minden másképp lett volna? Hát nem. Nem, sajnos nem tehettem. A dolgozat nem ért meg egy kettést, úgyhogy nem tehettem mást. De ha mi mindnyájan, maguk, diákok, és én, a tanár, egy pillanatra azt képzeljük, hogy sosem láttuk egymást; ha elképzeljük, hogy csak most érkeztem ebbe az iskolába, hogy én vagyok az új némettanár, és ez az első órám magukkal - akkor újra kezdenénk egymással mindet, egészen előlről. Hát nem? Maguk kérdéseket tennének fel, én válaszolnék. Megtanítanék maguknak mindent, amit az életük során tudniuk kell. Ha kedvük tartja, jegyzetelnek, ha nem, nem. A következő órán meg majd szépen folytatjuk, ahol abbahagytuk. Tehát nyissák ki a könyvet a 9. oldalon. Előjáték a mennyekben. Az Úr, az angyalok kara. Ki olvassa Rafaelt?"

Alakulhatott volna-e másképp Klamm története?

Melyik pontokon kellene változtatni ahhoz, hogy más legyen a történet vége?

A kalauzt szerkesztette, a feladatokat összeállította:

Róbert Júlia, Végvári Viktória

Fotó: Szlovák Judit

Grafika: László-Kiss Dezső

Felelős kiadó: Novák János

Kolibri Gyerme- és Ifjúsági Színház, 2009

A Kalauz kiadását az **nka** Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatja